

zaplate primrzjenega snega, iz zgornjih vesin pa se včasih utrčajo tudi veliki plazovi, ki imajo struge že izdelane. Zvok plazečih se gmot sploh ne poneha, ampak je kot mrtvaška melodija, ki raste in pada, a se vedno vrača v svoj osnovni ton.

Boriva se kot preganjani živali, na sidriščih puščava vse, kar nama uspe zatakni v krušljivo skalo, do katere se dokopljeva. Plaznice pod nama se lijakasto zgoščajo in nevarno sva se že približala velikim. Njihovi razorani bregovi pričajo o tem, da velik plaz ne pozna šibkosti, prestopa bregove in do gladkega pomete vse, kar je pred njim.

Ko sva ravno pri tem, da bi prečkala srednje veliko korito, se v steni odtrga zares široka zaplata snega. Z očmi spremljiva padajoče gmo-te in z grozo ugotoviva, da gre plaz točno na najul Zabiti imava slab klin in oba se stisneva k njemu. Matjaž mi še reče, naj si prikrijem dihala in umazana reka že teče čez naju. Pritisk, ki nama hoče odtrgati nahrbtnike z ramen, vzdrži-va, zdrži pa na srečo tudi klin.

Hitro prečkava plaznico in se pospešeno spuščava po robu največje grape. Do ledenika je ostal še en spust, midva pa imava samo še en klin. Matjaž ga zabije in spustiva se dol.

Vrv zgrabim čez ramo in stečem navzdol po svežih grudah. Rešena sva! Stisneva si roki,

ker sva ostala živa. Oba veva, da še nikoli ni šlo tako za las.

Po prestanih naporih se predava sladkim mislim na bližajočo se hrano in prijatelje. Vračava se poražena, ampak uspelo nama je nekaj velikega. Lažno se opotekava po razmočenem snegu in prav vseeno nama je, če se skale pod nama prevračajo.

Pri velikem balvanu se počutiva kot doma, ura je poldne in javiva se v bazo. Matjaž sporoči, da sva živa in cela in zve, da tudi njim ni prav lepo, da zmanjkuje hrane in da je vse mokro. Doktorja pa se menda borita za življenje nekega Čeha v sosednjem taboru, ki ga je zgrabila huda višinska bolezen in je večinoma nezavesten.

Brezvoljno obsediva v snegu in počasi žvečiva čokolado. V takšno bazo se nama nič ne mudi. Skozi redko sneženje se za trenutek pokaže stena in v velikem kotu pod zajedo se vidi oranžna pika — najina transportna vreča, polna opreme. Še enkrat bova poskusila, si rečeva in zamišljena odtavava v dolino.

\*\*\*

Poskus v še nepreplezani zahodni steni Bhagiratija 4 (6193 m), Gharwalska Himalaja v Indiji, 2.—3. 9. 1993, Matjaž Jamnik — Miha Kajzeli (oba AK Vertikala).

NADALJEVANJE OSNOVNEGA IZOBRAŽEVANJA NEPALSКИH GORSКИH VODNIKOV

## SLOVENSKA HIMALAJSKA ŠOLA

### BOJAN POLLAK

Po letu dni prekinitev — lani namreč osnovnega tečaja za nepalske gorske vodnike ni bilo — je letos PZS (oziroma KOTG) nadaljevala osnovno alpinistično izobraževanje za nepalske gorske vodnike. Devetega maja letos so odšli v Nepal štirje inštruktorji in zdravnica kot pomoč za izvedbo 13. osnovnega tečaja. Ta je bil od 12. maja do 21. junija. Tečaj je vodil **Bojan Pollak**, pomagali so mu še **Janez Benkovič**, **Vlado Schlamberger** in **Franc Tamše**, vsi so gorski vodniki, in zdravnica **Anda Perdan**. Z nepalske strani sta aktivno sodelovala **Iman Gurung** in **Kilu Temba Sherpa**, poleg njih pa še inštruktor iz indijskega himalajskega planinskega inštituta (HMI) iz Dardžilinga **Pasang Namgyal Sherpa**.

Na tečaj sta se prijavila kar 102 kandidata, od katerih jih je NMA (Nepalska planinska zveza) izbrala samo 30, po enega iz posamezne trekinške agencije. Med izbranimi je bila tudi ena ženska.

### DOLG SEZNAM PREDMETOV

Prvi teden je bil tečaj v Katmanduju, ker so bila

teoretična predavanja in praktične vaje v Badladžu. Nato so vsi odšli v Langtang. Kraj je izbral organizacijski komite NMA, kot so nam pojasnili, predvsem zaradi manjših stroškov in krajšega časa. Tako se je odvijal glavni praktični del tečaja pri Kjangdžin Gompi v Langtang in v višinskem baznem taboru (5030 m) pod Urgjenmo. Za vajo so se tečajniki z inštruktorji povzpeli na snežno-ledni vrh Urgjenme (5719 m) in na skalni vrh Gočenpoja (5270 m). Če bi bilo v Langtang zgrajeno šolsko poslopje, bi bili pogoji za tak tečaj tu boljši kot v Manangu.

Na tem tečaju so obdelali naslednje predmete: zgodovina planinstva in alpinizma; oprema (osebna in tehnična); vrvi in vozli; gorsko izrazje; priprava vzpona, organizacija odprav, treadingov; geologija in geografija gor; vodnik in klient, delovanje vodnika kot sirdarja (odnos med vodnikom in klientom, odgovornost); vreme in meteorologija; opis in ocena plezalnega vzpona; orientacija; favna in flora v Nepal; taborjenje in bivakanje; nevarnosti v gorah; prehrana v gorah; zaščita narave, ekologija; higiena in osebna higiena; sporazumevanje in radijske zveze; skalno plezanje (prosto in teh-



Na vrhu Gočenpoja (5270 m), v ozadju je Urgjenma (5719 m)

Foto: Bojan Pollak

nično plezanje); varovanje: dinamično, z osmico in s polbičevim vozlom; operacije dvigovanja in spuščanja; vrвна ograja; zabijanje in izbijanje klinov; spuščanje po vrvi: Dülferjev način, osmica, polbičev vozle; plezanje v snegu in ledu; hoja v snegu; ustavljanje zdrsov; uporaba smučarskih palic; uporaba cepina za hojo, plezanje, ustavljanje, varovanje; uporaba derez; varovanje v snegu, navezovanje na vrv za hojo in plezanje v snegu; ustavljanje padlega soplezalca; plezanje v snegu; varovanje v ledu; plezanje v ledu; navezovanje na vrv za hojo po ledeniku; reševanje iz ledeniških razpok; reševanje (sidrišče, improvizacije, reševanje izpod plazov); prva pomoč (višinska bolezen, fiziologija, anatomija, položaji ranjenca, transport ranjenca, tehnike oživljanja, šok, nezavesti, omedlevica, krvavitve, rane, obvezovanje različnih ran, imobilizacija zlomljenih kosti, rane od podplatov do temena, poškodbe sklepov, opekline, sončna slepota, omrzline, podhladitve); nepalska država; nepalska planinska organizacija.

#### DOBRO SODELOVANJE Z NMA

Slovenski inštruktorji so pred začetkom tečaja pripravili priročnik v angleščini in ga po en izvod dali vsakemu tečajniku in inštruktorju. Zbudil je veliko pozornost (pregledali so ga en indijski, en ameriški in nepalski inštruktorji) in seveda tudi povpraševanje tistih, ki ga niso dobili. Zato smo se dogovorili, da ga bomo za prihodnji tečaj še dopolnili, nato pa ga bodo Nepalci prevedli v svoj jezik.

Izpiti iz vsakega predmeta so bili na koncu prvega dela in na koncu tečaja. Za glavne predmete so bili pripravljene testi, za druge pa so bila napisana vprašanja. Za praktični del izpitov je moral vsak tečajnik povsem dobro uspešno opraviti najmanj enkrat: ustavljanje s cepinom, skalno plezanje v kratki smeri, improvizacijo plezalnega pasu, samoreševanje, spust po vrvi na tri načine, operacije dviganja in spuščanja

#### Sestop z Urgjenma





Plezalni vrtec pri Kjangdžin Gompi

(reševanje padlega soplezalca), navezovanje na vrh za hojo po ledeniku, varovanje v snegu (ustavljanje padlega soplezalca), praktično prvo pomoč (položaji poškodovancev, obvezovanje, imobilizacije, ustavljanje krvavitvev in oživljanje), zabijanje in izbijanje najmanj 10 klinov.

Tečaj je bil zelo uspešen. K temu je pripomogla tako NMA, ki se je tokrat izkazala z res odlično organizacijo, kakor tudi inštruktorji in zdravnica, ki so se posebej potrudili. Zaradi tega NMA in PZS že pripravljata sodelovanje za prihodnje tečaje, vendar z mogoče malo spremenjenim konceptom. Na podlagi samo enega tečaja in brez primernih izkušenj ni realno, da lahko nekdo dobi naziv gorskega vodnika. Zato naj bi NMA in PZS uskladila predvsem nazive, ker je snov, obdelana na tečaju, že precej prilagojena novemu konceptu.

Nepalskim tečajnikom ni bilo potrebno za tečaj nič plačati, ker je stroške krila NMA. Slovensko udeležbo je financirala predvsem KOTG PZS. Država Slovenija je za to svojo promocijo in utrjevanje ugleda doslej pomagala samo s prgiščem prospektov, udeleženci pa so sami zbrali še nekaj malega sredstev, da so lahko kolikor toliko dostojno zastopali samostojno Slovenijo.

#### PIČLA POMOČ DRŽAVE SLOVENIJE

Žal so se ponovili problemi, ki jih je morala ta naša pomoč Nepalju doživljati še v zadnjih letih Jugoslavije. Država, v katere interesu in imenu delamo in izvajamo to pomoč, se obnaša po-

vsem ignorantsko, kot da sploh ni pomemben ugled, ki ga ima Slovenija zaradi te šole v Nepalju in tudi drugod.

Vendar ni tako. Po tej šoli in po tem izobraževanju smo znani praktično po vsem alpinističnem svetu — od Evrope do Združenih držav, od Azije do Avstralije. Vodniki, ki so se izobraževali v naši šoli in z našimi inštruktorji, vodijo, sodelujejo na trekingih in odpravah, kjer se srečujejo s turisti z vseh koncev sveta in tako prenašajo slovensko znanje tudi na druge in s tem tudi naše ime, naš sloves. Te naše tečaje nam zavidajo bistveno številčnejši narodi in bistveno bogatejše države in če ne bo naša država tega dojela in primerno pomagala, nam bodo drugi prevzeli to šolo in te tečaje.

Pa še nekaj »ocvirkov«:

Za vraževerne: To je bil 13. tečaj, uradno se je začel 12. maja, dejansko pa smo začeli s »polno paro« v petek, 13. maja. Mogoče smo ravno zaradi tega imeli odlično vreme.

Za preroke: Pri nas je veliko ugibanj in prerokovanja o letu 2000. V Nepalju smo bili že v letu 2051. Njihovo leto 2000 je res padlo v čas druge svetovne vojne, vendar se zaradi tega njihovega leta 2000 ni zgodilo nič pretresljivega.

Medtem ko je na Nizozemskem (v letalu KLM) še vedno na zemljevidih SFRJ, na Tajskem že ločijo določene stvari in samo Makedonijo tlačijo pod Srbijo (t. i. Jugoslavijo). Toda na nepalskih zemljevidih so že točno označene vse nove države nekdanje SFRJ. Mogoče je tudi to ena od posledic našega dosedanjega sodelovanja.